

УДК 316.776.3:654.19

DOI [https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2020.4\(44\).10](https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2020.4(44).10)

Г. С. Скуртул

кандидат філологічних наук
доцент кафедри журналістики
e-mail: emigrantkaanna@ukr.net, ORCID: 0000-0002-1988-9466
Національний університет «Запорізька політехніка»
вул. Жуковського, 64, м. Запоріжжя, 69061, Україна

КОНВЕРГЕНТНІСТЬ ЗВУКОВОГО ОБРАЗУ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК КОМУНІКАТИВНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ (НА ПРИКЛАДІ РАДІОПРОГРАМИ «САМЕ ТАМ» РАДІО НВ)

Метою наукової розвідки є аналіз конвергентності звукового образу аудіофільму Ірини Лопатіної «Війна, яка гвалтує» в програмі «Саме там» на Радіо НВ. Цей радіопроект став переможцем на журналістському конкурсі «Честь професії» (липень 2020 р.) у номінації «Найкращий аудіоматеріал».

Методологія дослідження. Застосування методів моніторингу, інтерпретації даних, порівняльно-історичного, а також методу аналізу актуальної наукової інформації дало змогу дійти висновку, що Ірині Лопатіній у радіопроекті «Війна, яка гвалтує» вдалося створити складний, багаторівневий звуковий образ Війни. Авторка програми вдалася до експериментів зі звуковим образом.

Результати. Радіопроекті «Війна, яка гвалтує» властиві жанрова гібридність, тяжіння до конвергентності, візуалізації. Обравши репрезентативним форматом аудіофільм, який є результатом поєднання комунікативних практик радіо й телебачення, журналістка створила якісний медіапродукт, що можна вважати зразком ефективної радіокомунікації. На сучасному етапі функціонування радіопрограм конструювання їхнього звукового образу ускладнюється, збільшується набір виражальних засобів, які використовують журналісти, автори програм, звукорежисери для досягнення певних медіаефектів. Звуковий образ утворюється в результаті активної дифузії прийомів і засобів подання інформації, як наслідок, конвергентність стає важливим чинником ефективної радіокомунікації.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що вдалося довести: аудіофільм Ірини Лопатіної став безсумнівним свідченням того, що розмовний формат радіо, втілений в оригінальний авторський проєкт, може претендувати на ефективну радіокомунікацію й виступати зразком якісного медіапродукту.

Практичне значення. Результати дослідження можуть бути використані журналістами-практиками з метою покращення якості авторських радіопрограм, підвищення їхньої комунікативної ефективності.

Ключові слова: звуковий образ, конвергентність, авторський радіопроект, аудіофільм, жанрова гібридизація, візуалізація, комунікативна ефективність.

I. Вступ

На сучасному етапі функціонування медіаіндустрії радіо потребує змін. У зв'язку зі стрімким розвитком альтернативних інтернет-медіа, модернізацією телеканалів, виникає проблема конкурентоспроможності радійного сектору в медіасередовищі, постає питання про підвищення ефективності радіокомунікації для задоволення потреб сучасної аудиторії.

Зміни в розумінні світобудови, усвідомлення її як багаторівневої структури призводять до змін у світосприйнятті людини нашого часу, у свідомості якої відбуваються синергетичні процеси, пов'язані з виникненням нових елементів і властивостей системи: так людина починає «бачити» і «відчувати» звуки. Тобто її сприйняття так званої «звукової картини світу» ускладнюється, оскільки ускладнюється сам звуковий образ, що репрезентує певні елементи світу. Він характеризується поліфонізмом, синтетичністю виражальних засобів, а в радіокомунікації – складністю форми, конвергентністю, яка передбачає активну дифузю прийомів і засобів подання інформації.

Конвергенція, як процес зближення незалежних один від одного явищ, а конвергентність, як відповідна характеристика певних процесів чи явищ у системі масової комунікації й журналістиці, були описані зарубіжними дослідниками, які помітили, що в результаті конвергенції виникають нові форми та моделі комунікації (К. Якубович «Нове поняття медіа?» [16]). Це відбувається внаслідок «злиття технологій», розмивання меж між медіа (Г. Дженкінс «Конвергенція культури:

де старі та нові медіа стикаються» [15]), однак це не лише технологічний зсув: змінюється сама логіка подання матеріалу в медіа, роль журналіста, відбуваються процеси жанрової конвергенції, тобто спостерігається повне перепакування контенту в новий спосіб. Ці явища описують і вітчизняні дослідники. Зокрема, П. Мирошниченко наголошує, що програми регіонального радіо відрізняються тяжінням до конвергентності, характеризуються мультиплатформністю, візуалізацією, суто технічною доступністю до слухача [9; 10], Ю. Любченко також підкреслює, що новітні тенденції діяльності радіостанцій пов'язані з конвергентністю та гібридизацією радіо [7, с. 54], Т. Гиріна вказує на трансформаційні процеси й конвергенцію, які взагалі характерні для радіомовлення на світовому рівні [1, с. 159]. Однак наслідки та переваги цих процесів для покращення комунікативної ефективності радіопрограм ще не описані, також більш детального дослідження потребує проблема впливу конвергенції як чинника появи нових форм та моделей комунікації, на формування звукового образу програми, ефективного його сприйняття.

II. Постановка завдання та методи дослідження

Метою нашої наукової розвідки є аналіз конвергентності звукового образу як медійного феномену, радіопроєкту «Саме там». Аудіофільм Ірини Лопатіної «Війна, яка гвалтує» посів призове місце й дістав високу оцінку експертів на журналістському конкурсі «Честь професії» (липень 2020 р.) у номінації «Найкращий аудіоматеріал». Аудиторія професіоналів підтвердила право радіоїної комунікації на розвиток і вдосконалення.

Використовуючи методи моніторингу, інтерпретації даних, порівняльно-історичний, а також метод аналізу актуальної наукової інформації, ми намагаємося довести, що на сучасному етапі функціонування радіопрограм конструювання їхнього звукового образу ускладнюється, збільшується набір виражальних засобів, які використовують журналісти, автори програм і звукорежисери для досягнення певних медіаефектів. Звуковий образ утворюється в результаті активної дифузії прийомів і засобів подання інформації, як наслідок, конвергентність стає важливим чинником ефективної радіокомунікації.

III. Результати

Фахівці з мистецтвознавства й культурології зауважують: «...звук стає головним символом культури, носієм змісту» [12, с. 118]. Він апелює до глибинних пластів нашої свідомості, уяви, життєвого й духовного досвіду. З допомогою звуку в слухача не тільки формується уявлення про предмет, явище, але й виникають певні асоціації щодо почутого, відбувається процес акумулювання чужого досвіду, опанування духовних, культурних і національних цінностей, ретранслятором яких є звуковий образ.

Поліфункціональність звукового образу, його сугестивний потенціал, здатність породжувати візуальні образи, активізувати сферу уяви й тим самим унаочнювати почуте на сьогодні продуктивно використовуються сучасним радіо, зокрема й Радіо НВ. Ця недержавна радіостанція почала своє мовлення 12 березня 2018 р. на базі «Радіо Ера». Як відомо, у вересні 2017 р. інвестиційна компанія Dragon Capital, якій належать журнал і сайт «Новое время», підписала угоду з придбання ТРК «Радіо Ера». Радіомовлення стартувало в майже 40 містах України, також було оголошено, що крім FM-мовлення, «радіостанція матиме вкладку на сайті tv.ua, пряму трансляцію на Youtube, а згодом і мобільний додаток» [5], а на сайті можна буде дивитися відео-аудіотрансляцію зі студії.

Радіо НВ презентувало себе як розмовне радіо інформаційно-просвітницького формату, яке продукує новини, авторські дискусійні програми, що виходять як у прямому ефірі, так і в запису, «ламає традиції розмовного радіо» [13]. Обравши за слоган вислів «кажемо те, що знаємо», команда Радіо НВ відразу наголосила на ключових принципах подання інформації в ефір, сформулювавши тим самим філософію радіостанції: «не брехати», «знайти максимум джерел і дати максимум точок зору на подію», «зробити сюжет у повному обсязі – готові поступитися швидкістю, але не випускати сюжет недопрацьованим» [4], тобто було заявлено про ефективну радіокомунікацію і якісний контент.

Керівник радіостанції Валерій Калниш акцентував увагу на тому, що новостворена радіостанція буде віддавати перевагу розмовному й тематичному складникам, «давати максимум інформації, а не ділитися власними думками» [14]. Також він наголосив, що їхня радіостанція «буде суттєво відрізнятися оперативністю, глибиною тем та неупередженістю» [14]. За мету творчий колектив Радіо НВ поставив розширення аудиторії завдяки перетворенню радіофіру на дискусійний майданчик, заохочення інтелектуального, уважного й мислячого слухача, який здатний приймати рішення [14].

Уперше ця українська недержавна радіостанція голосно заявила про себе на авторитетному журналістському конкурсі «Честь професії» (організатор – Національна асоціація медіа), що відбувся 16 липня 2020 р. Основна мета конкурсу – відзначення журналістських матеріалів високої професійної якості, привернення уваги до соціальної ролі журналістики. Уперше у 2020 р. було представлено номінацію «Найкращий аудіоматеріал», у якій здобула перемогу журналістка Радіо НВ Ірина Лопатіна за матеріал «Війна, яка гвалтує», репрезентований в інформаційно-публіцистичній програмі «Саме там» (випуск № 59) [6]. Текстовий варіант матеріалу «Війна, яка гвалтує» було визнано переможцем у номінації «Найкраща аналітика».

Аудіофільм Ірини Лопатіної «Війна, яка ґвалтує» вийшов в ефір у грудні 2019 р. Програму присвячено ставленню до жінки під час війни на Донбасі, зокрема порушено проблему сексуального насильства над жінками. Журналістка збила велику кількість фактів: у матеріалі звучать сповіді колишніх бранок ЛНР/ДНР, представлені думки експертів, правозахисників, залучені звіти ООН зі статистикою щодо насильства над жінками в Україні (однак, як зауважує авторка програми, даних, що стосуються насильства над жінками під час бойових дій на Донбасі, немає) [6], згадуються офіційні відповіді з військової прокуратури України, присутній огляд зарубіжного досвіду реабілітації жінок, що потерпали від насильства під час війни на Близькому Сході, під час воєнних конфліктів у Боснії й Герцеговині, країнах Африки. Точність та достовірність даних, наведених Іриною Лопатіною, не викликає сумніву, оскільки журналістка залучає першоджерела (розповіді постраждалих від насильства жінок), вказано надійні джерела інформації (Постійне представництво ООН в Україні, Східноукраїнський центр громадських ініціатив, організація «Центр громадянських свобод», Головна військова прокуратура України тощо). Матеріал поданий неупереджено (журналістка стверджує, що спроби насильства над полоненими жінками здійснювалися з обох сторін воєнного конфлікту), проблема розібрана на складники, оскільки пов'язана не тільки з політичною, військовою сферою, але й із соціальною, морально-етичною: жінки, постраждалі від сексуального, фізичного, психологічного насильства, потребують тривалої реабілітації, подальшої соціальної адаптації в суспільстві. Ірині Лопатіній вдалося навести логічні докази для обґрунтування проблеми, приклади того, що проблему потрібно порушувати й обговорювати. Аудіофільм про насильство на війні завершується не висновками журналістки, а зверненням однієї з колишніх бранок ДНР, Ірини Довгань, до таких же як вона, колишніх полонених: «Не мовчіть! ...все повинно бути задокументовано... дуже багато речей потрібно розповісти, діставати зсередини, з "темних кімнат" просто для того, щоби злочинців було покарано» [6].

Радіоматеріал вийшов вражаючим своїми фактами, відвертими сповідями колишніх полонянок. Він презентує контент, який можна вважати результатом не тільки журналістського, але й соціокультурного дослідження. Трансформація пропонованих у ньому сенсів, репрезентація цінностей не ускладнили форми його подання, навпаки, легкість сприйняття проєкту, популярність обговорення й увага до нього членів журі конкурсу «Честь професії» зумовлені простотою й доступністю представлення аудиторії, а також дотриманням журналісткою стандартів професійної етики. У матеріалі присутні знання та актуальність, якими на разі живе суспільство. Використавши складний аналітичний інструментарій (докази, аргументи, розповіді свідків, думки фахівців із проблеми, статистику, документальні джерела), Ірина Лопатіна створила не тільки цікавий, актуальний аналітичний репортаж, але й складний радіопроект, звуковий образ якого характеризується жанровим різноманіттям, семіотичною мозаїчністю, поліфонією, багаторівневою структурою, конвергентністю, що також було гідно оцінено журі конкурсу професійної журналістики спеціалізацією «Найкращий аудіоматеріал».

Сучасні технології, які використовуються на радіо, призводять до того, що воно змінюється, модифікується, дістає «друге життя». Ірині Лопатіній в аудіофільмі «Війна, яка ґвалтує» вдалося відтворити живий аудіопотік голосів і думок, спрямованих проти насильства. Незважаючи на достатньо довгий хронометраж програми (42 хвилини і 40 секунд), текст і звук інтегровані в єдиний інформаційний продукт, створюють ефект присутності й у журналістському розслідуванні, яке проводить Ірина Лопатіна, намагаючись відшукати жертв насильства у воєнному Донбасі, колишніх бранок ДНР/ЛНР, розмовляючи з ними, співчуваючи їхній непростій долі. Голоси постраждалих жінок звучать із болем, образою, звинуваченням. Різне інтонування жіночих голосів, відмінні темп і тембр створюють своєрідне багатоголосся, яким промовляють жертви насильства, розповідаючи про свої тяжкі долі. Тембральний вплив жіночого багатоголосся спрямований на створення домінуючої звукової метафори і, відповідно, радіообразу Війни, яка, крім того, що забирає життя чоловіків-воїнів, ще і знущується над жінкою, над жінкою-дружиною, жінкою-матір'ю – радіообразу Війни, яка ґвалтує. Як зауважує мистецтвознавець Н. Рябуха, «у звукообразі завжди присутні дві сторони – внутрішня (змістовна) і зовнішня (репрезентаційна)» [12, с. 117], у цьому випадку, за допомогою добору вдалих форм звукового вираження, журналістці вдалося створити вражаючий «жіночий образ» Війни, який стає ретранслятором нівелювання морально-етичних і духовних цінностей. Звукопродукування «жіночого» світу на війні відбувається голосами самих жінок, без жодного музичного супроводу й музичних тонів. Це допомагає сконцентруватися на самому голосі, на тому, що говорить жінка, на темі її сповіді, на тому, як вона це виголошує, почути, навіть, невисловлене, недоговорене. Чергування різних форм тонального контуру голосів постраждалих жінок (вони говорять по-різному: хтось занадто емоційно й голосно, хтось тихо й повільно, хтось спокійно і впевнено, виголошуючи майбутні покарання злочинцям) також працює на поліфонію звукового образу програми, який породжує відповідні асоціативні реакції, відтворює нелюдську атмосферу злочину проти жіноцтва на війні.

Голос журналістки негучний, темп повільний, вона чітко з відповідним інтонуванням і паузами описує проблему, розповідає про результати своїх пошуків, коментує висловлювання жінок, що пережили знущання. Приглушена музична підложка супроводжує коментарі Ірини Лопатіної, надає її мовленню більшої виразності. Музичний тон – це не просто «структурний елемент музич-

ної мови, але й інформаційно-художній код» [12, с. 117], який містить концентрацію змісту, виражає ставлення авторки аудіофільму до досліджуваної проблеми. За допомогою музики посилюється емоційний, психологічний вплив на слухача, організується «темпо-рітмічне рішення програми» [8, с. 337]. У цьому випадку музика виконує не тільки фонову функцію, але й символізуючу – свідчить про співчуття авторки колишнім полоненим жінкам, про вболівання за їхні подальші долі, тобто символізує страждання, біль, образ.

В аудіофільмі Ірини Лопатіної «Війна, яка ґвалтує» не тільки фіксація звукової реальності сприяє моделюванню ефективної радіокомунікації, але й монтаж записаного матеріалу, який репрезентовано в композиції радіопроеграми. Новаторським у поданні матеріалу є те, що аудіофільм, як і деякі телевізійні художні фільми, розпочинається з кульмінації – з одкровенень колишньої полоненої ДНР/ЛНР Валентини Бучок щодо психологічного й сексуального насильства на війні, яких зазнала вона і її товаришки (жінці 54 роки). У фіналі радіопроеграми також звучить голос жінки – однієї з головних героїнь фільму, Ірини Довгань, що закликає не мовчати про тортури, знущання, яких зазнали полонені, щоби злочинців було покарано. Використовуючи конвергенцію як процес, який розмиває межі між медіа – у нашому випадку спостерігаємо активну дифузю прийомів і засобів подання інформації як із боку радіо, так і телебачення – журналістка вдається до складного монтажу, що також підпорядковується її задуму, концепції програми. За допомогою монтажних переходів, складання мозаїки з фрагментів життєвої реальності (розповіді головних героїнь чергуються з коментарями й повідомленнями журналістки, тлумаченнями й коментарями фахівців, вмонтовано опис «гучної» світлини, яку побачили тисячі людей і завдяки якій вдалося звільнити одну з полонених), авторці програми вдається конденсувати час, створити ефект, ніби це відбувається тут і зараз, тобто щось подібне умовному «екранному» часу в кіно. Складний монтаж радіопроеграми «Війна, яка ґвалтує» пояснюється багаторівневою структурою звукового образу, який покликаний передати складність авторського задуму – вплинути на аудиторію, привернути увагу громадськості до болючого питання – надання державою правової, психологічно-реабілітаційної допомоги жінкам, що постраждали від насильства під час бойових дій на Донбасі, справедливого покарання злочинців. Фрагменти запису аудіофільму поєднуються за декількома принципами: асоціативним і послідовним (це дозволяє хронометраж), у зв'язку із цим Ірині Лопатіній вдається «зіштовхнути» контрастні частини, тим самим підсилюючи ефект емоційного поштовху.

Конвергенція, як взаємопроникнення технологій впливу, і, конвергентність, як наслідок зближення різних медіапрактик, виявляються не тільки в складній будові звукового образу програми, але й у жанровій гібридизації, яка є результатом інтеграції в один інформаційний продукт різних комунікативних практик, «різних типів медіа чи їхніх елементів» [11, с. 32].

На сайті Радіо НВ радіопроеграми Ірини Лопатіної «Війна, яка ґвалтує» презентовано як аудіофільм. Априорі, цей жанр уже є гібридним поєднанням елементів радіо й телебачення, оскільки за допомогою деяких прийомів (текстів-описів, складної композиції, монтажу, поліфонізму, шумових ефектів тощо) аудіотекст візуалізується, набуває ознак документального кіно, телерепортажу, телеінтерв'ю поряд зі збереженими властивостями радіожанрів: радіорепортаж, інформаційно-публіцистична радіопроеграма. Унаочнення аудіоматеріалу відбувається завдяки тому, що звуковий образ змушує працювати уяву, яка створює повноцінне зображення сприймаючи використані авторкою програми аудіоефекти. У цьому разі підвищується комунікативна ефективність медіатексту, яка складається з емоційних переживань, формування ціннісних ставлень, думок, адекватного сприйняття радіопродукту. Як стверджує Богдан Амосов, ще один ведучий радіопроеграми «Саме там», який також є автором серії документальних аудіофільмів: «Ти слухаєш – і як твоє серце лежить до сприйняття інформації, як твій мозок її сприймає, таку він собі картинку й малює» [14].

Конвергентність, як властивість звукового образу аудіофільму «Війна, яка ґвалтує», якої він набуває внаслідок злиття медіапрактик радіо й телебачення, виявляється не тільки в жанровій гібридизації радіопроеграми, але й у нелінійності сюжету, відсутності просторової послідовності, оскільки журналістка репрезентує декілька сюжетів (злочини проти жінок під час війни на Донбасі (два сюжети) і сюжет про лауреатку Нобелівської премії 26-річну Надію Мурад, колишню полонену терористичної організації Близького Сходу ІДІЛ), об'єднаних однією темою – жінки як жертви насильства під час воєнних дій. Демонстрування нелінійності сюжету дозволяє Ірині Лопатіній дещо по-іншому, нетрадиційно, репрезентувати нові сенси й цінності – держава має захищати жінок-матерів, а злочинці-ґвалтівники – військові з обох сторін – мусять понести покарання.

Отже, погоджуючись із визначенням Н. Рябухи, що звуковий образ – це художньо-інформаційний «код» твору, у якому у звернутому вигляді міститься образ людини і її історичного часу в просторі значущого буття [12, с. 118], можемо стверджувати, що Ірині Лопатіній у радіопроеграмі «Війна, яка ґвалтує» інформаційно-публіцистичної програми «Саме там» вдалося створити складний, багаторівневий звуковий образ Війни, яка є нещадною до жіноцтва. Авторка програми вдалася до експериментів зі звуковим образом. Радіопроеграми «Війна, яка ґвалтує» властиві жанрова гібридність, тяжіння до конвергентності, візуалізації. Обравши репрезентативним форматом аудіофільм, що є результатом поєднання комунікативних практик радіо й теле-

бачення, журналістка створила якісний медіапродукт, який можна вважати зразком ефективної радіокомунікації.

IV. Висновки

Наразі інтегрованість медіа, активна дифузія прийомів і засобів подання інформації описуються поняттям «конвергентність», яке стає невід'ємною характеристикою трансформації інформаційного простору й модифікації звукового образу. Злиття різних медіапрактик у єдиний інформаційний продукт призводить до взаємопроникнення технологій впливу, до появи нового формату ретрансляції сенсів – ці твердження на практиці втілила в життя Ірина Лопатіна, журналістка Радіо НВ, яка здобула перемогу на найпрестижнішому професійному конкурсі журналістів «Честь професії» в номінації «Найкращий аудіоматеріал», представивши журі документальний аудіофільм «Війна, яка гвалтує» в авторській програмі «Саме там». Важливим чинником комунікативної ефективності радіопроектів Ірини Лопатіної є складність побудови звукового образу, його поліфонічність, жанрова гібридизація аудіотексту, що є наслідками конвергентності, як результату злиття різних медіапрактик.

Аудіофільм Ірини Лопатіної став безсумнівним доказом того, що розмовний формат радіо, втілений в оригінальний авторський проект, може претендувати на ефективну радіокомунікацію й бути зразком якісного медіапродукту.

На жаль, у березні 2020 р. було заявлено про переформатування Радіо НВ. Змінився головний редактор – з 15 квітня 2020 р. ним став Олексій Тарасов, який у минулому працював головним редактором журналу Esquire і видання Vuzo24/7, ведучим Hromadske.ua і радіо «Аристократи». Він поставив за мету оновити формат і презентував нову концепцію ефіру: з інформаційно-розмовного формату news&talk станція має перейти у формат talk&music. Розмірковуючи про оновлення формату, Олексій Тарасов заявив, що «радіостанція буде більше розважати, ніж інформувати...», Радіо НВ потрібно розглядати в контексті всього видавничого дому: журнал, сайт і радіо» [3]. Своїм завданням він бачить забезпечення максимальної синергії цих ресурсів і «вбудування» радіо в цю систему» [3].

У результаті цих трансформаційних процесів, яких зазнало Радіо НВ, авторська програма Ірини Лопатіної й Богдана Амосова «Саме там» припинила існування. Однак попит на якісний журналістський продукт залишається, і, як зауважує П. Мірошніченко, «цифрові технології та тренди конвергентної журналістики можуть змінити ситуацію з прослуховуванням радіо на краще» [9, с. 88]. Далі процеси конвергентності на різних етапах створення медіапродукту будуть лише поширюватися, тому доцільним вважаємо продовження наукових досліджень у сфері конвергентних трансформацій інформаційного простору, впливу цих явищ на комунікативну ефективність радіопроектів.

Список використаної літератури

1. Гиріна Т. Трансформація та конвергенція в діяльності українських редакцій міжнародних радіостанцій. *Вісник ХДАК*. 2018. Вип. 53. С. 158–168.
2. Гоян О. Звуковий образ комерційного радіомовлення: особливості формування. URL: <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1651> (дата звернення: 05.08.2020).
3. Данькова Н. Алексей Тарасов, «Радио НВ»: Наша главная задача – максимально уменьшить количество скучного в эфире. URL: <https://detector.media/rinok/article/177511/2020-05-28-aleksei-tarasov-radio-nv-nasha-glavnaya-zadacha-maksimalno-umenshit-kolichestvo-skuchnogo-v-efire/> (дата звернення: 14.08.2020).
4. Комарова О. Радіо НВ: хто викликає підвищену підозрілість і що в офісі робить Дарт Вейдер. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/29094982.html> (дата звернення: 27.08.2020).
5. Лінник Д. Радіостанція фахівців, а не експертів. Валерій Калниш про майбутнє «Радіо НВ». URL: <https://ms.detector.media/maister-klas/post/20652/2018-02-23-radiostantsiya-fakhivtsiv-a-ne-ekspertiv-valerii-kalnish-pro-maibutne-radio-nv/> (дата звернення: 18.08.2020).
6. Лопатіна І. Війна, яка гвалтує. Аудіофільм. URL: <https://soundcloud.com/radio-nv/same-tam-viyna-yakagvaltu?fbclid> (дата звернення: 26.08.2020).
7. Любченко Ю. Візуалізація інформації на сучасному радіо. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2015. № 3 (23). С. 54–57.
8. Любченко Ю. Еволюція музично-шумових елементів у формуванні звукових радіообразів. *Теле- та радіожурналістика*. 2013. Вип. 12. С. 334–339.
9. Мірошніченко П. Звуковий образ регіональної радіопроекти в контексті провідних тенденцій розвитку медіаринку. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2019. Т. 2 (75). С. 85–94.
10. Мірошніченко П. Звуковий образ українського радіомовлення як національно-культурний феномен : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 328 с.
11. Половинчак Ю. Конвергентні процеси в сучасному інфопросторі: трансформації текстів, практик, ієрархій. *Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського* : зб. наук. пр. Київ, 2017. Вип. 46. С. 31–44.
12. Рябуха Н. Звуковой образ как феномен культуры: опыт междисциплинарного синтеза. *Культура і сучасність*. 2014. № 2. С. 112–119.
13. Холоденко О. Валерий Калныш: На «Радио НВ» я хочу иметь фабрику людей, которые формируют смыслы. URL: <https://detector.media/production/article/135401/2018-03-07-valerii>

kalnysh-na-radio-nv-ya-khochu-imet-fabriku-lyudei-kotorye-formiruyut-smysly/ (дата звернення: 16.08.2020).

14. Холоденко О. Знайомі обличчя – нові голоси та мізки: репортаж із текстового прогону «Радіо НВ». URL: <https://detector.media/production/article/135476/2018-03-11-znaiomi-oblichchya-novi-golosi-ta-mizki-reportazh-iz-testovogo-progonu-radio-nv/> (дата звернення: 16.08.2020).
15. Jenkins H. *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. NYU Press, 2008. 368 p.
16. Jakubowicz K. *A new national media?* Strasbourg : Council of Europe, 2009. 50 p.

References

1. Ghyrina, T. (2018). Transformacija ta konverghencija v dijajlnosti ukrajinsjkykh redakcij mizhnarodnykh radiostancij [Transformation and convergence in the activities of Ukrainian editions of international radio stations]. *Visnyk KhDAK*, 53, 158–168 [in Ukrainian].
2. Ghojan, O. (2004). Zvukovyj obraz komercijnogho radiomovlennja: osoblyvosti formuvannja [Sound image of commercial radio broadcasting: features of formation]. Retrieved from <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1651> [in Ukrainian].
3. Dan'kova, N. (2020). Aleksej Tarasov, «Radio NV»: Nasha glavnaja zadacha – maksimal'no umenshit' kolichestvo skuchnogo v jefire [Alexei Tarasov, Radio NV: Our main task is to minimize the amount of boredom on the air]. Retrieved from <https://detector.media/rinok/article/177511/2020-05-28-aleksei-tarasov-radio-nv-nasha-glavnaya-zadacha-maksimalno-umenshit-kolichestvo-skuchnogo-v-jefire/> [in Ukrainian].
4. Komarova, O. (2018). Radio NV: kto vyklykaje pidvyshhenu pidozrilistij i shho v ofisi robytj Dart Vejder. [Radio NV: who arouses suspicion and what Darth Vader is doing in the office]. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/29094982.html> [in Ukrainian].
5. Linnyk, D. (2018). Radiostancija fakhivciv, a ne ekspertiv. Valerij Kalnysh pro majbutnje «Radio NV» [Radio station of specialists, not experts. Valery Kalnysh about the future of Radio NV]. Retrieved from <https://ms.detector.media/maister-klas/post/20652/2018-02-23-radiostantsiya-fakhivtsiv-a-ne-ekspertiv-valerii-kalnish-pro-maibutne-radio-nv/> [in Ukrainian].
6. Lopatina, I. (2019). Vijna, jaka gvaltuje. Audiofilm [A raping war. Audio film]. Retrieved from <https://soundcloud.com/radio-nv/same-tam-vyna-yaka-gvaltu/> [in Ukrainian].
7. Ljubchenko, Ju. (2013). Evoljucija muzychno-shumovykh elementiv u formuvanni zvukovykh radioobraziv [Visualization of information on modern radio]. *Tele- ta radiozhurnalistyka*, 12, 334–339 [in Ukrainian].
8. Ljubchenko, Ju. (2015). Vizualizacija informaciji na suchasnomu radio [Evolution of musical-noise elements in the formation of sound radio images]. *Derzhava ta rehiony: Socialjni komunikacii*, 3 (23), 54–57 [in Ukrainian].
9. Miroshnychenko, P. (2019). Zvukovyj obraz regionalnoji radioprogramy v konteksti providnykh tendencij rozvytku mediarynku [Sound image of a regional radio program in the context of leading trends in the media market]. *Naukovi zapysky Instytutu zhurnalistyky*, 2 (75), 85–94 [in Ukrainian].
10. Miroshnychenko, P. (2017). Zvukovyj obraz ukrajinsjogho radiomovlennja jak nacionaljno-kuljturnyj fenomen [Sound image of Ukrainian radio broadcasting as a national-cultural phenomenon]. Zaporizhzhja: ZNU [in Ukrainian].
11. Polovynchak, Ju. (2017). Konverghentni procesy v suchasnomu infoprostorii: transformaciji tekstiv, praktyk, ijerarkhij [Convergent processes in the modern infospace: transformations of texts, practices, hierarchies]. *Nauk. pr. Nac.b-ky Ukrainy im. V. I. Vernadsjogho : zbirnyk naukovykh pracj*, 46, 31–44 [in Ukrainian].
12. Rjabuha, N. (2014). Zvukovoj obraz kak fenomen kul'tury: opyt mezhdisciplinarnogo sinteza [Sound Image as a Cultural Phenomenon: An Experience of Interdisciplinary Synthesis]. *Kuljtura i suchasnist*, № 2, 112–119 [in Russian].
13. Kholodenko, O. (2018). Valerii Kalnysh: Na «Radio NV» ia khochu imet fabriku liudei, kotorye formiruiut smysly [Valeriy Kalnysh: At Radio NV I want to have a factory of people who form meanings]. Retrieved from <https://detector.media/production/article/135401/2018-03-07-valerii-kalnysh-na-radio-nv-ya-khochu-imet-fabriku-lyudei-kotorye-formiruyut-smysly/> [in Ukrainian].
14. Kholodenko, O. (2018). Znajomi oblychchja – novi gholosy ta mizky: reportazh iz tekstovogho progonu «Radio NV» [Familiar faces – new voices and brains: report from the text run «Radio NV»]. Retrieved from <https://detector.media/production/article/135476/2018-03-11-znaiomi-oblichchya-novi-golosi-ta-mizki-reportazh-iz-testovogo-progonu-radio-nv/> [in Ukrainian].
15. Jakubowicz, K. (2009). *A new notion of media?* Strasbourg: Council of Europe [in English].
16. Jenkins, H. (2008). *Convergence Culture: Where Old and New Media Collide*. NYU Press [in English].

Стаття надійшла до редакції 10.09.2020.

Received 10.09.2020.

Skurtul H. Convergence of an Audio Image as an Important Aspect of Communicative Efficiency (the Case of «Same Tam» Radio Program, NV Radio)

The aim of this study is to analyze the convergence of the audio image of Iryna Lopatina's «Viina, Yaka Gvaltuie» («The War That Rapes») audio movie in the «Same Tam» («Right There») radio pro-

gram on Radio NV. This radio project won the «Chest profesii» («The Honour of the Profession») journalism competition in the «Best Audio Content» nominated category (July 2020).

Research methodology. By using monitoring method, data interpretation method, comparative historical method, and analysis of up-to-date scientific information method, we were able to make a conclusion that Iryna Lopatina managed to create a complex multi-layered audio image of the War in the «Viina, Yaka Gvaltuie» radio project in the «Same Tam» news and reports radio program on Radio NV. The author of the program experimented with the audio image.

Results. The «Viina, Yaka Gvaltuie» radio project is characterized by genre hybridism, propensity to convergence and visualization. Having chosen the audio movie format, which is the result of mixing the communicative practices of radio and TV, the journalist created a high-quality media product that can be an exemplar of efficient communication. At the modern stage of program functioning, the design of their audio image is complicated; the variety of media used by the journalists, program authors, and sound producers for expression to reach specific media effects is growing. The audio image is created as a result of active diffusion of the techniques and media for presenting the information and, hence, convergence becomes a significant aspect of efficient radio communication.

The originality of the research is determined by asserting that Iryna Lopatina's audio movie has become an undeniable proof that radio talk format embodied in an original project can make a claim of being an efficient radio communication and an exemplar of high-quality media product.

Practical significance. The findings of the study can be used by the journalist practitioners to enhance the quality and communication efficiency of their original radio programs.

Key words: audio image, convergence, original radio project, audio movie, genre hybridism, visualization, communication efficiency.

Скуртул А. С. Конвергентность звукового образа как важная составляющая коммуникативной эффективности (на примере программы «Саме там» Радио НВ)

Целью научного исследования является анализ конвергентности звукового образа аудиофильма Ирины Лопатиной «Война, которая насилует», прозвучавшем в радиопрограмме «Саме там» («Радио НВ»). Этот радиопроjekt стал победителем в профессиональном конкурсе журналистов «Честь профессии» (июль 2020 г.) в номинации «Лучший аудиоматериал».

Методы исследования. Используя методы мониторинга, интерпретации данных, сравнительно-исторический метод, а также метод анализа актуальной научной информации, сделан вывод, что Ирине Лопатиной в радиопроекте «Война, которая насилует» информационно-публицистической программы «Саме там» удалось создать сложный, многоуровневый образ Войны, которая беспощадна к женщине. Автор программы экспериментирует со звуковым образом.

Результаты. Радиопроекту «Война, которая насилует» свойственны жанровая гибридизация, тяготение к конвергентности, визуализации. Отдав предпочтение репрезентативному формату аудиофильма, который является результатом синтеза коммуникативных практик радио и телевидения, журналистка создала качественный медиапродукт, который можно считать образцом эффективной радиокommunikации. Таким образом, на современном этапе функционирования радиопрограмм конструирование их звукового образа усложняется, увеличивается набор выразительных средств, которые используют журналисты, авторы программ, звукорежиссеры для достижения определенных медиаэффектов. Звуковой образ создается в результате активной диффузии приемов и способов подачи информации, как следствие, конвергентность выступает важной составляющей эффективной радиокommunikации.

Научная новизна исследования заключается в том, что удалось доказать: аудиофильм Ирины Лопатиной является бесспорным свидетельством того, что разговорный формат радио, воплощенный в оригинальный авторский проект, может претендовать на эффективную радиокommunikацию и выступать образцом высококачественной медиапродукции.

Практическое значение. Результаты исследования могут быть использованы журналистами-практиками с целью улучшения качества авторских программ, повышения их коммуникативной эффективности.

Ключевые слова: звуковой образ, конвергентность, авторский радиопроjekt, аудиофильм, жанровая гибридизация, визуализация, коммуникативная эффективность.